

Олена ЧУЄВА,
приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу

ДОГОВОРИ У СПАДКОВОМУ ПРАВІ

Ніколи не говоріть, що знаєте людину, якщо не ділили з нею спадку.
Йоганн Каспар Ляфатер (швейцарський письменник XVIII ст.)

До моменту набрання чинності Цивільним кодексом України 2003 року (1 січня 2004 року) в українському спадковому праві поняття договорів при оформленні спадщини взагалі не було відомо. На практиці нотаріально посвідчувалися договори про поділ спадкового майна, але укладання таких договорів було пов'язане не зі спадкуванням, а з розподілом майна, що було вже отримано у спадок, та на яке були видані відповідні свідоцтва нотаріусом, але права на яке ще не були зареєстровані належним чином.

Цивільний кодекс України (далі — ЦК) значно розширив права спадкоємців в оформленні своїх спадкових прав, закріпивши на законодавчому рівні можливість укладання низки договорів, що значно полегшують врегулювання взаємовідносин спадкоємців щодо розподілу спадщини у разі відсутності спору між ними.

До таких договорів можна віднести:

- договір про зміну черговості одержання права на спадкування (ст. 1259 ЦК);
- договір про зміну розміру частки у спадщині когось із спадкоємців (ст. 1267 ЦК);
- договір про поділ спадщини (ст. 1278 ЦК).

До питань, які підлягають узгодженню між спадкоємцями, також можна віднести і питання тлумачення заповіту (ч. 1 ст. 1255 ЦК), питання продовження строку на

подання заяви про прийняття спадщини (ч. 2 ст. 1272 ЦК), але врегулювання цих узгоджень спадкоємців відбувається відповідними згодами та іншими документами, складеними відповідно до закону.

Отже, розглянемо деякі аспекти укладання та нотаріального посвідчення договорів, які укладаються в рамках спадкової справи.

Оскільки можливість укладання таких договорів законодавець пов'язує з оформленням спадкових прав, а право на видачу свідоцтва про право на спадщину має нотаріус, у впровадженні якого є відповідна спадкова справа, то можна безспірно стверджувати, що і нотаріальне посвідчення таких договорів буде вчинюватися саме цим нотаріусом, оскільки саме цим нотаріусом може бути встановлений склад спадкового майна та коло спадкоємців, які закликаються до спадкування.

При цьому є декілька думок щодо зберігання примірника договору, який залишається у справах нотаріуса. Є думки, що примірники договорів, які укладаються спадкоємцями в рамках спадкової справи та мають за кінцеву ціль отримання свідоцтва про право на спадщину, повинні зберігатися у справі 02-10 «Інші договори». Але з такою точкою зору погодитися не можна, і перш за все тому, що окремо без спадкової справи такі договори не існують. Дублювати ж документи з метою формування кількох

однакових справ для зберігання у різних нарядах недоцільно.

Аргументом зазначеного твердження також є і той факт, що примірники свідоцтв про право власності, які видаються другому з подружжя у разі смерті одного з учасників спільної сумісної власності, також зберігаються саме у спадковій справі, і нотаріуси України не формують окрему справу для зберігання таких свідоцтв.

Отже, право спадкоємців на укладання договору про зміну черговості одержання права на спадкування відповідно до вимог ст. 1259 ЦК можливе двома способами: договірним та судовим.

Договірний спосіб полягає в укладенні договору про зміну черговості між заінтересованими спадкоємцями. Такий договір підлягає нотаріальному посвідченню.

Зрозуміло, що вказаний договір може бути укладений після відкриття спадщини, тобто після смерті спадкодавця, зокрема це встановлено і ч. 1 ст. 1259 ЦК, і п.п. 4.7 п. 4 глави 10 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України (далі — Порядок).

З практичних міркувань Інструкція про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України (втратила чинність згідно з наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5) встановлювала обмеження строку укладання договору про зміну черговості одержання права на спадкування моментом видачі свідоцтва про право на спадщину (п. 229). Це є логічним та зрозумілим, бо видачею свідоцтва про право на спадщину завершується вчинення нотаріальної дії щодо оформлення спадщини. Відсутність у нині діючому Порядку аналогічної норми дає можливість деяким колегам стверджувати, що такий договір може бути укладений і після видачі свідоцтв про право на спадщину, у разі, коли спадкоємці досягнуть згоди про перерозподіл спадщини за умови збереження на час такої угоди спадкового майна. Але такий правочин є малоймовірним, хоча і не суперечить вимогам законодавства України, зокрема правилам, викладеним у статтях 1280 та 1300 ЦК.

Суть договору про зміну черговості полягає в тому, що спадкоємець тієї черги, яка має право на спадкування, може за своєю волею «підтягнути» до спадкування спадкоємців (спадкоємця) за законом будь-якої з наступних черг. При цьому спадкоємець, який бере участь у цьому договорі, права на спадкування не втрачає. У цьому полягає основна відмінність цього інституту цивільного права від відмови від прийняття спадщини на користь іншої особи (ст. 1274 ЦК).

Договір про зміну черговості одержання права на спадкування стосується тільки зміни черговості одержання права на спадкування. Відповідно його предметом не можуть бути інші питання, зокрема одночасна зміна часток у спадщині спадкоємців за законом. У такому договорі має брати участь хоча б один спадкоємець тієї черги, яка закликається до спадкування. Згода інших спадкоємців черги, яка закликається до спадкування, а також спадкоємців, які мають право на обов'язкову частку у спадщині (ст. 1241 ЦК), на укладення цього договору не вимагається, оскільки укладення такого договору жодним чином не звужує наявних у таких спадкоємців спадкових прав.

Отже, наприклад, спадкоємцями за законом є двоє дітей спадкодавця (перша черга). Один зі спадкоємців першої черги вирішив укласти договір про зміну черговості з особою, що проживала зі спадкодавцем на час відкриття спадщини не менше 5 років (четверта черга). У результаті цього спадкоємці, які уклали договір про зміну черговості, одержують право на спадкування по 1/4 спадщини кожний (1/2 від 1/2), а той зі спадкоємців першої черги, який не брав участі в укладенні цього договору, залишає за собою 1/2 частку у спадщині, яка і належала б йому у зв'язку з відкриттям спадщини.

Зрозуміло, що спадкоємець, який підтягується до спадкування, має прийняти спадщину. Це він може зробити заздалегідь у шестимісячний строк з моменту її відкриття (навіть до укладання договору про зміну черговості). У разі коли такий договір укладений після шестимісячного строку з моменту відкриття спадщини і спадкоємець, що притягується до спадкування, не

встиг її прийняти, то в порядку ч. 2 ст. 1272 ЦК за письмовою згодою спадкоємців, які прийняли спадщину, спадкоємець, який пропустив строк для прийняття спадщини, може подати заяву про прийняття спадщини нотаріусу за місцем відкриття спадщини.

Сьогодні у Правилах ведення нотаріального діловодства відсутня форма свідоцтва про право на спадщину, виданого спадкоємцю у разі укладання договору про зміну черговості, але це не позбавляє нотаріуса права видати таке свідоцтво. Тому, керуючись п. 6.19 Правил ведення нотаріального діловодства, нотаріус має право скомбінувати таку форму свідоцтва, взявши за основу форму № 15 додатка 25 Правил ведення нотаріального діловодства, з обов'язковим зазначенням відомостей про укладений договір.

Укладання спадкоємцями договору про зміну розміру частки у спадщині когось із спадкоємців регулюється частинами 2 та 3 ст. 1267 ЦК. Вказана норма закону дає можливість спадкоємцям відійти від правила рівності часток у спадщині спадкоємців за законом та врегулювати це питання договором. Якщо вказана угода стосується рухомого майна, то вона укладається в усній формі, і практичне застосування цієї норми на практиці не має турбувати нотаріуса, оскільки ролі останнього у цьому правовідношенні не вбачається. Якщо ж зміна часток у спадщині стосується нерухомого майна або транспортних засобів, то такий договір викладається у письмовій формі з наступним нотаріальним посвідченням.

Спадкоємці можуть укласти такий договір як щодо всього спадкового майна, так і щодо окремої частини спадщини. Наприклад, у результаті отримання спадщини не співпадають частки у земельній ділянці та житловому будинку, який знаходиться на цій земельній ділянці. Нотаріальній практиці 90-х та початку 2000 років відомі випадки відчуження житлових будинків або їх часток за наявності приватизованої земельної ділянки, яка не була предметом такого договору. Саме у цьому випадку для встановлення «рівноваги» між правами на житловий будинок та земельну ділянку під ним і може

бути укладений договір про зміну часток у спадщині на конкретну земельну ділянку.

Так само, як і у випадку з договором про заміну черговості одержання права на спадкування, договір про зміну часток у спадщині укладається після відкриття спадщини. Логічно, що такий договір може мати місце після спливу шестимісячного строку з моменту відкриття спадщини, коли вже буде з'ясоване коло спадкоємців та визначені їх частки, і до видачі свідоцтв про право на спадщину. Але не можна стверджувати, що такий договір не може бути укладений спадкоємцями і після видачі свідоцтв про право на спадщину, оскільки ст. 1300 ЦК дає можливість внести зміни у свідоцтво про право на спадщину за згодою спадкоємців, а це можливо не лише у випадках, передбачених частинами 2 та 3 ст. 1272 ЦК, тобто коли з'явилися інші спадкоємці.

Пунктом 228 Інструкції про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України було передбачено, що зміна розміру частки у спадщині проводиться за згодою спадкоємців, які прийняли спадщину, до видачі свідоцтв про право на спадщину. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України такого обмеження не встановлює.

У разі укладання спадкоємцями договору в порядку ч. 3 ст. 1267 ЦК свідоцтво про право на спадщину видається за формою № 15 додатка 25 Правил ведення нотаріального діловодства.

Спадкоємці, які прийняли спадщину, можуть укласти договір про поділ спадкового майна, що узгоджується з нормами статей 6 та 627 ЦК. Зрозуміло, що такий договір можливий за наявності кількох спадкоємців (ч. 1 ст. 1278 ЦК).

Частиною 2 ст. 1278 ЦК встановлено, що кожен із спадкоємців має право вимагати виділу своєї частки зі спадкового майна в натурі, але коли вимога щодо виділу часток із спадщини виходить від усіх спадкоємців, має місце поділ спадщини.

Поділ спадщини можливий як у разі, коли спадщина оформлюється за законом, так і у разі спадкування за заповітом, в якому спадкова маса розподілена між кількома спадкоємцями у частковому виразі, а також

поділ спадщини, що заповідана одній особі за наявності обов'язкових спадкоємців. Проте не може бути посвідчений договір про поділ у натурі спадщини, якщо заповідач конкретно розподілив своє майно між тим чи іншим спадкоємцем, та кожний спадкоємець за заповітом стає власником конкретної речі (речового права). Також договір про поділ спадкового майна може містити положення про те, хто із спадкоємців погашає борги спадкодавця або виконує заповідальний відказ.

Частку у спадщині варто відрізнити від частки у праві спільної власності на конкретне майно. Але, враховуючи схожість у правовому регулюванні при здійсненні поділу спадщини або виділу частки у натурі, можуть використовуватись норми, які регулюють поділ майна, що є у спільній частковій власності або виділ частки з цього майна.

До правочину щодо поділу спадщини застосовуються загальні правила цивільного законодавства про форму та порядок укладання договорів, а саме положення ЦК щодо поділу спільного майна.

Договір про поділ спадщини, до складу якої входить нерухомість, а також майно, що потребує реєстрації (транспортні засоби, цінні папери, частки у статутних капіталах господарських товариств тощо), як правило, посвідчується нотаріально.

Правило, встановлене ч. 1 ст. 1278 ЦК, про поділ спадщини, що вчинюється спадкоємцями відповідно до часток у спадковій масі, що належать їм, варто розуміти як право спадкоємця вимагати при поділі виділу йому майна, рівного за вартістю його спадковій частці. Проте за згодою спадкоємців, що стали учасниками спільної часткової власності, поділ спадщини може бути проведений і не відповідно до спадкових часток, оскільки законодавство припускає поділ спільної власності не відповідно до часток її учасників. У цьому випадку спадкоємець, частка якого зменшена цим договором, має право на одержання грошової компенсації у зв'язку з нерівноцінністю поділу, розмір якої визначається за домовленістю сторін.

Варто враховувати, що грошові кошти, які використовуються спадкоємцем як гро-

шова компенсація при укладанні договору про поділ спадщини, можуть належати до спільного майна подружжя у разі, якщо той із спадкоємців, що сплачує компенсацію, перебуває у шлюбі. У цьому випадку зазначений правочин вчинюється за нотаріально засвідченою згодою другого з подружжя такого спадкоємця, і як наслідок, є підставою для виникнення права спільної сумісної власності подружжя за результатом укладання такого договору.

До моменту набуття чинності ЦК 2003 року договір про поділ спадкового майна укладався спадкоємцями після видачі нотаріусом свідоцтв про право на спадщину, але до реєстрації права на спадщину в органах ДАІ, БТІ тощо. Оскільки договір про поділ спадкового майна був самостійним цивільно-правовим документом, а права на укладання такого договору спадкоємцями підтверджувалися відповідними свідоцтвами про право на спадщину, то такий договір міг бути посвідчений будь-яким нотаріусом незалежно від того, яким нотаріусом видані свідоцтва.

Державна реєстрація майна або прав на нього, стосовно якого був укладений договір про поділ спадщини, вчинювалася на підставі такого договору та раніше виданого свідоцтва про право на спадщину. Якщо ж спадкоємець, одержавши свідоцтво про право на спадщину, встиг зареєструвати своє право власності у відповідній установі, то договір про поділ спадкового майна укласти було неможливо. У такому випадку укладався договір щодо відчуження часток у вищезазначеному майні (міна, купівля-продаж тощо).

На сьогодні, тобто на час дії ЦК 2003 року, що набув чинності 1 січня 2004 року, змінився порядок укладання таких договорів. І аналізуючи зміст ЦК, можна дійти висновку, що саме видача свідоцтва про право на спадщину є завершальним етапом її оформлення. Інакше кажучи, спочатку спадкоємці повинні визначитися зі своїми правами, а лише потім одержати документ, що посвідчує їх право на спадщину. Отже, враховуючи сучасні реалії, варто зазначити, що договір про поділ спадщини укладається

до моменту видачі свідоцтв про право на спадщину, але після спливу шестимісячного строку з моменту її відкриття та визначення складу спадкоємців, що закликаються до спадкування та належним чином прийняли спадщину, а також складу спадкової маси, що підлягає поділу.

Очевидно і те, що на цей час договір про поділ спадщини є не правостановлюючим документом, а частиною спадкової справи, отже, як і у випадку з вищезазначеними договорами у спадковому праві, повинен зберігатися у ній. У формуванні окремої нотаріальної справи щодо посвідчення такого договору, як то було за часів дії ЦК УРСР 1963 року, немає сенсу. Тому вказаний договір виготовляється у кількості примірників, що дорівнює кількості спадкоємців, що беруть у ньому участь, та один для зберігання у спадковій справі (аналогічним є і підхід до укладання та нотаріального посвідчення договору про зміну черговості одержання права на спадкування та зміни розміру часток у спадщині).

Варто зазначити, що предметом поділу може бути як все спадкове майно, заявлене спадкоємцями, так і його частина.

Спадкоємець, який прийняв спадщину, може одержати свідоцтво про право на спадщину. Більше того, якщо до складу спадщини входить нерухоме майно, то одер-

жання відповідного свідоцтва — це не право, а обов'язок спадкоємця (ч. 1 ст. 1297 ЦК).

Незважаючи на те, що відсутність свідоцтва про право на спадщину не позбавляє спадкоємця права на спадщину (ч. 3 ст. 1296 ЦК), ЦК 2003 року єдиним документом, що підтверджує право на спадщину, називає свідоцтво. Отже, видача свідоцтва про право на спадщину — це завершальний етап оформлення спадщини, і будь-які інші дії, що можуть вчинити спадкоємці для одержання цього свідоцтва, як то прийняття спадщини, зміна часток у спадщині, зміна черговості у спадкуванні, поділ спадщини тощо, мають бути вчинені до моменту видачі свідоцтва.

Сьогодні у Правилах ведення нотаріального діловодства відсутня і форма свідоцтва про право на спадщину, виданого спадкоємцю у разі укладання договору про поділ спадщини. У цьому випадку дії нотаріуса можуть бути аналогічними діям у разі видачі свідоцтва про право на спадщину за наявності договору зміни черговості одержання права на спадкування.

Отже, керуючись п. 6.19 Правил ведення нотаріального діловодства, нотаріус повинен скомбінувати форму такого свідоцтва, обов'язково зазначивши в тексті про факт укладання договору про поділ спадщини. ✎

Додаток 1
Зразок договору про зміну черговості
одержання права на спадкування

ДОГОВІР ПРО ЗМІНУ ЧЕРГОВОСТІ ОДЕРЖАННЯ ПРАВА НА СПАДКУВАННЯ

Місто Харків, дванадцятого квітня дві тисячі сімнадцятого року

Ми, що підписалися нижче: **Сліпаков Олександр Євгенович** (податковий номер 2222222222), що проживаю в м. Харкові, вул. Лісна, 7, та **Колодяжна Наталія Дмитрівна** (податковий номер 2366666666), що проживаю в м. Харкові, вул. Зелена, 3, керуючись ст. 1259 Цивільного кодексу України, склали цей договір про таке:

1. Я, Сліпаков Олександр Євгенович, є спадкоємцем за законом першої черги майна, що залишилося після смерті мого батька Сліпакова Євгенія Єгоровича, який помер 29 серпня 2015 року, що на час смерті проживав в м. Харкові, вул. Зелена, 3 (спадкова справа № 8/2016). Спадщину я прийняв, про що подав відповідну заяву приватному нотаріусу Харківського міського нотаріального округу Нотаріус В.В., яка зареєстрована у книзі обліку та реєстрації спадкових справ за № 12 від 23 січня 2016 року. Спадкоємцями першої черги, що закликаються до спадкування та прийняли спадщину, є діти спадкодавця, Карлова Людмила Євгенівна та Петрова Марина Євгенівна. Інших спадкоємців, що закликаються до спадкування відповідно до ст. 1261 Цивільного кодексу України, або спадкоємців за заповітом, які б прийняли спадщину, немає. Враховуючи наведене, я, Сліпаков Олександр Євгенович, маю право на 1/3 (одну третю) частку у спадщині Сліпакова Євгенія Єгоровича.

2. Я, Колодяжна Наталія Дмитрівна, є спадкоємицею за законом четвертої черги майна, що залишилося після смерті Сліпакова Євгенія Єгоровича, який помер 29 серпня 2015 року, що на час смерті проживав в м. Харкові, вул. Зелена, 3. Цей факт встановлений судом, про що свідчить Рішення Московського районного суду міста Харкова від 03 лютого 2016 року, справа 2-0-35/2015.

3. Цим договором я, Сліпаков Олександр Євгенович, змінюю черговість одержання права на спадкування для Колодяжної Наталії Дмитрівни, а я, Колодяжна Наталія Дмитрівна, набуваю право на спадкування майна Сліпакова Євгенія Єгоровича разом із спадкоємцями першої черги. Частки у спадщині Сліпакова Олександра Євгеновича та Колодяжної Наталії Дмитрівни в результаті укладання цього договору складають по 1/6 (одній шостій) у кожного.

4. Мені, Колодяжній Наталії Дмитрівні, нотаріусом роз'яснено зміст ст.ст. 1268–1269 Цивільного кодексу України.

5. Всі витрати по складенню та нотаріальному посвідченню цього договору несе Колодяжна Наталія Дмитрівна.

6. Цей договір складено та посвідчено в трьох примірниках: один з яких залишається у спадковій справі, а решта видається сторонам по договору.

ПІДПИСИ СТОРІН

ПОСВІДЧУВАЛЬНИЙ НАПИС НОТАРІУСА

Додаток 2
Зразок свідоцтва про право на спадщину,
виданого у зв'язку з укладанням договору про зміну черговості
одержання права на спадкування

СВІДОЦТВО ПРО ПРАВО НА СПАДЩИНУ ЗА ЗАКОНОМ

Місто Харків, Україна, двадцятого квітня дві тисячі сімнадцятого року

Я, **Нотаріус В.В.**, приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу Харківської області, посвідчую, що на підставі статті 1261 Цивільного кодексу України та відповідно до договору про зміну черговості одержання права на спадкування, посвідченого приватним нотаріусом Харківського міського нотаріального округу Харківської області Нотаріус В.В. 12 квітня 2017 року за реєстром № 934, спадкоємцями зазначеного у цьому свідоцтві майна Сліпакова Євгенія Єгоровича, 1934 року народження, який помер 29 серпня 2015 року, є його доньки, Карлова Людмила Євгенівна, 31 березня 1974 року народження, податковий номер 3333333333, що проживає в м. Харкові, вул. Яблунева, 35, та Петрова Марина Євгенівна, 31 березня 1974 року народження, податковий номер 3333333335, що проживає в м. Харкові, вул. Яблунева, 35, по 1/3 (одній третій) частці кожна, а також син, *Сліпаков Олександр Євгенович*, 18 грудня 1969 року народження, податковий номер 2222222222, що проживає в м. Харкові, вул. Лісна, 7, та особа, що проживала зі спадкодавцем однією сім'єю не менш як п'ять років до часу відкриття спадщини, Колодяжна Наталія Дмитрівна, 01 липня 1945 року народження, податковий номер 2366666666, що проживає в м. Харкові, вул. Зелена, 3, по 1/6 (одній шості) частці кожний.

Спадщина, на яку в указаній частці видано це свідоцтво, складається з:

ЧОТИРИКІМНАТНОЇ КВАРТИРИ № 30 (тридцять) у будинку № **16** (шістнадцять) по **проспекту Науки** в місті **Харкові**, житловою площею 87, 6 кв. м, загальною площею 124, 9 кв. м.

Указана квартира значиться за спадкодавцем на підставі договору дарування, посвідченого приватним нотаріусом Харківського міського нотаріального округу Нотаріус В.В. 10 лютого 2005 року за реєстром № 234; право власності зареєстроване Комунальним підприємством «Харківське міське бюро технічної інвентаризації» 03 березня 2005 року, реєстраційний номер 333333, номер запису П-1-11111 в книзі 1.

Свідоцтво про право на спадщину на 1/6 частки квартири видане Колодяжній Наталії Дмитрівні.

Вартість спадкового майна, на яке видане це свідоцтво, становить 38881,00 (тридцять вісім тисяч вісімсот вісімдесят одна грн. 00 коп.) гривень.

Право власності на частку квартири підлягає державній реєстрації.

Спадкова справа № **8/2016**

Зареєстровано в реєстрі за № 1234

Стягнуто плати за домовленістю.

ПРИВАТНИЙ НОТАРІУС підпис печатка

Додаток 3
Зразок договору про зміну черговості
одержання права на спадкування

ДОГОВІР ПРО ЗМІНУ РОЗМІРУ ЧАСТКИ У СПАДЩИНІ

Місто Харків, дванадцятого квітня дві тисячі сімнадцятого року

Ми, що підписалися нижче: **Сліпаков Олександр Євгенович** (податковий номер 2222222222), що проживаю в м. Харкові, вул. Зелена, 3, та **Колодяжна Наталія Дмитрівна** (податковий номер 2366666666), що проживаю в м. Харкові, вул. Зелена, 3, керуючись ст. 1267 Цивільного кодексу України, склали цей договір про таке:

1. Ми, Сліпаков Олександр Євгенович та Колодяжна Наталія Дмитрівна, є спадкоємцями за законом першої черги майна, що залишилося після смерті нашого батька та чоловіка, Сліпакова Євгенія Єгоровича, який помер 29 серпня 2015 року, що на час смерті проживав в м. Харкові, вул. Зелена, 3 (спадкова справа № 8/2016). Спадщину ми прийняли оскільки проживали зі спадкодавцем на час відкриття спадщини.

2. До складу спадкового майна входить земельна ділянка площею 0,0864 га, цільове призначення якої **01.06 Для колективного садівництва**, категорія земель: Землі сільськогосподарського призначення, вид використання — для ведення садівництва, кадастровий номер **6321111100:01:011:0111**, що знаходиться за адресою: Харківська область, Зміївський район, на території Задонецької сільської ради, громадська організація садівниче товариство «Сад» (далі — земельна ділянка).

3. Відповідно до вимог ч. 1 ст. 1267 Цивільного кодексу України наші частки у спадщині є рівними та складають по 1/2 (одній другій). Цим договором ми змінюємо розмір частки у земельній ділянці та встановлюємо, що у спадщину до Сліпакова Олександра Євгеновича переходить 1/3 (одна третя) частка земельної ділянки, а у спадщину до Колодяжної Наталії Дмитрівни переходить 2/3 (дві третіх) частки земельної ділянки.

4. Усі витрати по складенню та нотаріальному посвідченню цього договору несе Колодяжна Наталія Дмитрівна.

5. Цей договір складено та посвідчено в трьох примірниках: один з яких залишається у спадковій справі, а решта видається сторонам по договору.

ПІДПИСИ СТОРІН

ПОСВІДЧУВАЛЬНИЙ НАПИС НОТАРІУСА

Додаток 4

Зразок свідоцтва про право на спадщину,
виданого у зв'язку з укладанням договору про зміну розміру частки у спадщині

**СВІДОЦТВО ПРО ПРАВО НА СПАДЩИНУ
ЗА ЗАКОНОМ**

Місто Харків, Україна, двадцятого квітня дві тисячі сімнадцятого року

Я, **Нотаріус В.В.**, приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу Харківської області, посвідчую, що на підставі статті 1261 Цивільного кодексу України та відповідно до договору про зміну розміру частки у спадщині, посвідченого приватним нотаріусом Харківського міського нотаріального округу Харківської області Нотаріус В.В. 12 квітня 2017 року за реєстром № 934, спадкоємцями зазначеного у цьому свідоцтві майна Сліпакова Євгенія Єгоровича, 1934 року народження, який помер 29 серпня 2015 року, є його син, **Сліпаков Олександр Євгенович**, 18 грудня 1969 року народження, податковий номер 2222222222, що проживає в м. Харкові, вул. Зелена, 3, на 1/3 (одну третю) частку, та дружина, Колодяжна Наталія Дмитрівна, 01 липня 1945 року народження, податковий номер 2366666666, що проживає в м. Харкові, вул. Зелена, 3, на 2/3 (дві третіх) частки.

Спадщина, на яку в указаній частці видано це свідоцтво, складається з:

земельної ділянки, площею 0,0864 га, цільове призначення якої **01.06 Для колективного садівництва**, категорія земель: Землі сільськогосподарського призначення, вид використання — для ведення садівництва, кадастровий номер **6321111100:01:011:0111**, що знаходиться за адресою: Харківська область, Зміївський район, на території Задонецької сільської ради, громадська організація садівниче товариство «Сад».

Вказана земельна ділянка значиться за спадкодавцем на підставі Державного акта на право власності на земельну ділянку Серії ЯЕ № 500520, виданого 19 жовтня 2009 року Зміївською районною державною адміністрацією Харківської області на підставі розпорядження № 333 від 15 квітня 2008 року. Акт зареєстровано в Книзі записів реєстрації державних актів на право власності на землю та на право постійного користування землею, договорів оренди землі за № 0111111111. Дата державної реєстрації земельної ділянки — 19.10.2009, орган, який зареєстрував земельну ділянку, — Зміївський районний відділ ХРФ Центру ДЗК.

Свідоцтво про право на спадщину на 2/3 частки земельної ділянки видане Колодяжній Наталії Дмитрівні.

Право власності на частку земельної ділянки підлягає державній реєстрації.

Спадкова справа № **8/2016**

Зареєстровано в реєстрі за № 1234

Стягнуто плати за домовленістю.

ПРИВАТНИЙ НОТАРІУС підпис печатка

Додаток 5

Зразок договору про поділ спадщини,
укладеного спадкоємцями за законом

ДОГОВІР ПРО ПОДІЛ СПАДЩИНИ

Місто Харків, дванадцятого квітня дві тисячі сімнадцятого року

Ми, що підписалися нижче: **Сліпаков Олександр Євгенович** (податковий номер 2222222222), що проживаю в м. Харкові, вул. Зелена, 3, та **Колодяжна Наталія Дмитрівна** (податковий номер 2366666666), що проживаю в м. Харкові, вул. Зелена, 3, склали цей договір відповідно до статті 1278 Цивільного Кодексу України про таке:

1. Ми, Сліпаков Олександр Євгенович та Колодяжна Наталія Дмитрівна, складаємо цей договір про поділ спадкового майна, належного нам відповідно до ч. 5 ст. 1268 Цивільного кодексу України, в рамках спадкової справи № 8/2016, відкритої приватним нотаріусом Харківського міського нотаріального округу Нотаріус В.В. після смерті нашого батька та чоловіка, Сліпакова Євгенія Єгоровича, який помер 29 серпня 2015 року, що на час смерті проживав в м. Харкові, вул. Зелена, 3.

2. Спадщину ми прийняли, оскільки проживали зі спадкодавцем на час її відкриття. Інших спадкоємців, передбачених законом або заповітом, немає.

3. Згідно зі ст. 1278 Цивільного кодексу України наші частки у спадщині є рівними та складають по 1/2 (одній другій) кожному.

4. До складу спадкового майна, що підлягає поділу за цим договором, входить однокімнатна квартира № 30 (тридцять) у будинку № 16 (шістнадцять) по проспекту Науки в місті Харкові, житловою площею 32,9 кв. м, загальною площею 16,6 кв. м та земельна ділянка 0,0600 га, цільове призначення якої для ведення садівництва, кадастровий номер 6320000000:03:011:0033, що розташована на території Жовтневої сільської ради Харківського району та області, садівниче товариство «Садовод», земельна ділянка № 4 (чотири).

5. Після укладання цього договору:

- **у спадщину до Сліпакова Олександра Євгеновича** переходить **земельна ділянка** 0,0600 га, цільове призначення якої для ведення садівництва, кадастровий номер **6320000000:03:011:0033**, що розташована на території Жовтневої сільської ради Харківського району та області, садівниче товариство «**Садовод**», земельна ділянка **№ 4** (чотири);
- **у спадщину до Колодяжної Наталії Дмитрівни** переходить **квартира № 30** (тридцять) у будинку **№ 16** (шістнадцять) по проспекту **Науки** в місті **Харкові**.

6. Сторони стверджують, що договір цей не приховує інший правочин і відповідає дійсним намірам сторін створити для себе юридичні наслідки.

7. Поділ цей вчинюється без доплати.

8. Витрати по нотаріальному оформленню цього договору сторони несуть в рівних частинах кожна.

9. Цей договір є підставою для видачі свідоцтв про право на спадщину за законом: Сліпакову Олександру Євгеновичу на земельну ділянку, а Колодяжній Наталії Дмитрівні на квартиру.

10. Цей договір складено та посвідчено в трьох примірниках, один з яких залишається в спадковій справі, а решта видається сторонам.

ПІДПИСИ СТОРІН

ПОСВІДЧУВАЛЬНИЙ НАПИС НОТАРІУСА

Додаток 6
Зразок свідоцтва про право на спадщину за законом,
виданого на підставі договору про поділ спадщини

СВІДОЦТВО ПРО ПРАВО НА СПАДЩИНУ ЗА ЗАКОНОМ

Місто Харків, Україна, двадцятого квітня дві тисячі сімнадцятого року

Я, **Нотаріус В.В.**, приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу Харківської області, посвідчую, що на підставі статті 1261 Цивільного кодексу України та відповідно до договору про поділ спадщини, посвідченого приватним нотаріусом Харківського міського нотаріального округу Харківської області Нотаріус В.В. 12 квітня 2017 року за реєстром № 934, спадкоємцем зазначеного у цьому свідоцтві майна Сліпакова Євгенія Єгоровича, 1934 року народження, який помер 29 серпня 2015 року, є його дружина, Колодяжна Наталія Дмитрівна, 01 липня 1945 року народження, податковий номер 2366666666, що проживає в м. Харкові, вул. Зелена, 3.

Спадщина, на яку видано це свідоцтво, складається з:

ОДНОКІМНАТНОЇ КВАРТИРИ № 30 (тридцять) у будинку № **16** (шістнадцять) по **проспекту Науки** в місті **Харкові**, житловою площею 16,6 кв. м, загальною площею 32,9 кв. м.

Вказана квартира значиться за спадкодавцем на підставі дубліката свідоцтва про право власності на житло, виданого 10 лютого 1994 року Харківським міським центром приватизації державного житлового фонду, реєстраційний № 5А-94-1111, дублікат видано 02 серпня 2009 року під № Д359-5а-94-1111; право власності зареєстроване Комунальним підприємством «Харківське міське бюро технічної інвентаризації» 03 серпня 2009 року, реєстраційний номер 333333, номер запису П-1-11111 в книзі 1.

Право власності на квартиру підлягає державній реєстрації.

Спадкова справа № **8/2016**

Зареєстровано в реєстрі за № 1234

Стягнуто плати за домовленістю.

ПРИВАТНИЙ НОТАРІУС підпис печатка